

молодшого шкільного віку; особливості навчально-пізнавальної діяльності здобувачів; дидактичний потенціал мультимедійних технологій, орієнтованих на початкову школу; особливості використання мультимедіа у навчанні; вимоги до впровадження мультимедіа у навчальному процесі початкової школи (вимоги до влаштування й обладнання комп'ютерних класів; вимоги до організації роботи молодших школярів з мультимедіа продуктами; ергономічні вимоги до мультимедіа продуктів; вимоги до змісту навчального матеріалу в електронному ресурсі).

Зауважимо, що використовувати мультимедійні технології важливо на уроках інтегрованого курсу «Я досліджую світ», наприклад: під час навчально-пізнавальних ігор, розгляді малюнків, картин, фото, схем, ілюстрацій, ребусів, кросвордів, тестуванні, обговоренні технологічних карт тощо.

Використання мультимедіа-презентацій дозволяє вчителю зручно й ефективно візуалізувати статичну й динамічну інформацію, самостійно готувати завдання, підбирати навчальний матеріал, що відповідає змісту конкретної теми будь-якої інтегрованого курсу «Я досліджую світ».

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Бібік Н. М. Компетентнісний підхід: рефлексивний аналіз застосування. Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи. Київ : К.І.С., 2019. С. 45–51.
2. Билик В. Б. Проектна діяльність – основа розвитку творчих здібностей молодших школярів. *Початкова школа*. 2018. №5. С. 6–8.
3. Вакалюк Т. С. Можливості використання хмарних технологій в освіті. Актуальні питання сучасної педагогіки: матеріали міжнародної наук. конференції. Острого, 2016. С. 97–99.
4. Додусенко Н. О. Теоретичні аспекти проектної діяльності молодших школярів. *Початкове навчання та виховання*. 2017. №24. С. 2–9.
5. Кирилова З. А. Екологічна освіта і виховання школярів у процесі вивчення природи. *Початкова школа*. 2019. № 5. С. 25–27.
6. Малинін І. А. Підготовка до використання інформаційних технологій в професійній діяльності педагога. *Одеса: Педагогіка*. 2019. С. 50–53.
7. Нікітіна О. О. З історії розвитку проблеми формування загальнонавчальних умінь і навичок школярів. *Вісник Черкаського університету*. Черкаси : Педагогічні науки, 2018. № 1. С. 83–87.

REFERENCES

1. Bibik, N. M. (2019). Kompetentnisnyi pidkhd: refleksyvnyi analiz zastosuvannya. Kompetentnisnyi pidkhd u suchasni osviti: svitovyi dosvid ta ukraïnski perspektivy [Competency approach: reflective analysis of application. Competency approach in modern education: world experience and Ukrainian perspectives]. Kyiv : K.I.S., S. 45–51. [in Ukrainian]
2. Bilyk, V. B. (2018). Proektna diialnist – osnova rozvytku tvorchykh zdbnostei molodshykh shkoliariv. [Project activity is the basis for the development of creative abilities of younger schoolchildren]. *Pochatkova shkola*. №5. S. 6–8. [in Ukrainian]
3. Vakaliuk, T. S. (2016). Mozhlyvosti vykorystannia khmarnykh tekhnolohii v osviti [Possibilities of using cloud technologies in education]. *Aktualni pytannia suchasnoi pedahohiky: materialy mizhnarodnoi nauk. konferentsii*. Ostroh. S. 97–99. [in Ukrainian]
4. Dodusenko, N. O. (2017). Teoretychni aspekty proektnoi diialnosti molodshykh shkoliariv [Theoretical aspects of project activities of junior high school students]. *Pochatkove navchannia ta vykhovannia*. №24. S. 2–9. [in Ukrainian]
5. Kyrylova, Z. A. (2019). Ekolohichna osvita i vykhovannia shkoliariv u protsesi vyvchennia pryrody [Environmental education and upbringing of schoolchildren in the process of studying nature]. *Pochatkova shkola*. № 5. S. 25–27. [in Ukrainian]
6. Malynin, I. A. (2019). Pidhotovka do vykorystannia informatsiinykh tekhnolohii v profesiinii diialnosti pedahoha. [Preparation for the use of information technologies in the professional activity of a teacher]. *Odesa: Pedahohika*. S. 50–53. [in Ukrainian]
7. Nikitina, O. O. (2018). Z istorii rozvytku problemy formuvannia zahalnonavchalnykh umin i navychok shkoliariv. [From the history of the development of the problem of formation of general educational abilities and skills of schoolchildren]. *Visnyk Cherkaskoho universytetu*. Cherkasy : Pedahohichni nauky. № 1. S. 83–87. [in Ukrainian]

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

СОСІУК Анна Володимирівна – кандидат педагогічних наук (доктор філософії), доцент, доцент кафедри теорії і методик початкової освіти Рівненського державного гуманітарного університету.

Наукові інтереси: питання формування текстотворчих умінь в учнів початкових класів у процесі вивчення дієслова.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

SOSIUK Anna Volodymyrivna – candidate of Pedagogical Sciences (Doctor of Philosophy), Associate Professor, Associate Professor of the Department of Theory and Methods of Primary Education Rivne State Humanitarian University.

Scientific interests: the issue of the formation of text-creating skills in primary school students in the process of learning a verb.

Стаття надійшла до редакції 04.02.2024 р.

УДК 37.091.2:796(477)

DOI: 10.36550/2415-7988-2024-1-213-331-335

КОШЛЯК Михайло Анатолійович –

кандидат педагогічних наук,
Президент Федерації дзюдо України
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4597-299X>
e-mail: mykhailo.koshliak@gmail.com

ПРОБЛЕМА ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ ТА МОЛОДІ В СИСТЕМІ ПОЗАШКІЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ В РЕЦЕПЦІЇ СУЧАСНИХ УКРАЇНСЬКИХ ДОСЛІДНИКІВ

У статті здійснено історіографічний аналіз досліджень українських учених, у яких розкриваються питання фізичного виховання дітей та молоді в системі позашкільних закладів. Виокремленні ключові аспекти вивчення проблем у сучасній теорії наукового знання.

Встановлено, що на сучасному етапі значно зріс інтерес науковців як до проблеми фізичного виховання дітей та молоді, так і до особливостей функціонування окремих навчальних закладів спортивного профілю в Україні.

Учені одностайні в тому, що позашкільна освіта, позашкільні заклади різного типу є невід'ємною складовою реалізації державної освітньої політики і сприяють всебічному, гармонійному розвитку особистості. Висвітлюючи історію виникнення навчальних закладів спортивного профілю, напрями їх діяльності, особливості нормативно-правового та фінансового забезпечення, проблеми та перспективи розвитку в сучасних ринкових умовах, автори наголошують на тому, що дитячо-юнацький спорт відіграє особливу роль у житті суспільства та окремої дитини, бо спортивна діяльність забезпечує розвиток фізичних здібностей вихованців, створює необхідні умови для повноцінного оздоровлення, загартування, змістовного відпочинку і дозвілля, занять фізичною культурою і спортом, підготовки спортивного резерву для збірних команд України, набуття навичок здорового способу життя.

Вітчизняна позашкільна освіта спортивного профілю пройшла досить насичений історичними традиціями шлях становлення і розвитку. Звернення до історії позашкільних закладів, виховання і навчання в них, управління, фінансування і кадрового забезпечення дає змогу врахувати досягнення, прорахунки, перспективи цього важливого соціально-педагогічного процесу у контексті історичної ретроспективи.

Встановлено, що цілісна історія розвитку фізичного виховання дітей та молоді в системі позашкільних закладів ще належно не висвітлена в історіографії. Подальшого розвитку набули аналіз і систематизація досліджень з даної проблеми.

Ключові слова: фізичного виховання дітей та молоді, позашкільні заклади, історіографія, дослідження українських учених.

KOSHIAK Mykhailo Anatoliyovych –

Ph. D. in Pedagogy, President of the Judo Federation of Ukraine

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4597-299X>

e-mail: mykhailo.koshliak@gmail.com

THE PROBLEM OF PHYSICAL EDUCATION OF CHILDREN AND YOUTH IN THE SYSTEM OF EXTRA-SCHOOL INSTITUTIONS AT THE RECEPTION OF MODERN UKRAINIAN RESEARCHERS

The article carries out a historiographical analysis of the studies of Ukrainian scientists, which reveal the issues of physical education of children and youth in the system of out-of-school institutions. The key aspects of the study of problems in the modern theory of scientific knowledge are highlighted.

It has been established that at the current stage, the interest of scientists has significantly increased both in the problem of physical education of children and youth, and in the peculiarities of the functioning of certain educational institutions of the sports profile in Ukraine.

Scientists are unanimous in the fact that out-of-school education, out-of-school institutions of various types are an integral part of the implementation of the state educational policy and contribute to the comprehensive, harmonious development of the individual. Highlighting the history of the emergence of educational institutions of a sports profile, the directions of their activities, the peculiarities of legal and financial support, problems and prospects for development in modern market conditions, the authors emphasize that children's and youth sports play a special role in the life of society and an individual child, because sports activities ensure the development of pupils' physical abilities, create the necessary conditions for full recovery, hardening, meaningful rest and leisure, physical education and sports, preparation of the sports reserve for national teams of Ukraine, acquisition of healthy lifestyle skills.

Domestic out-of-school sports education has gone through a path of formation and development rich in historical traditions. Turning to the history of out-of-school institutions, education and training in them, management, financing and staffing makes it possible to take into account the achievements, miscalculations, prospects of this important socio-pedagogical process in the context of a historical retrospective.

It has been established that the complete history of the development of physical education of children and youth in the system of extra-curricular institutions has not yet been adequately covered in historiography. The analysis and systematization of research on this problem gained further development.

Keywords: physical education of children and youth, after-school institutions, historiography, research of Ukrainian scientists.

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. На сучасному етапі розвитку українського суспільства у державних офіційних структур і представників науки посилюється інтерес до проблем фізичного виховання дітей та молоді. Фізичне виховання стратегічно спрямоване на збереження, зміцнення і формування здоров'я комплексом дієвих засобів фізичного виховання, що впливають на якість життєдіяльності [6, с. 124].

Вітчизняна позашкільна освіта спортивного профілю пройшла досить насичений історичними традиціями шлях становлення і розвитку. Звернення до історії позашкільних закладів,

виховання і навчання в них, управління, фінансування і кадрового забезпечення дає змогу врахувати досягнення, прорахунки, перспективи цього важливого соціально-педагогічного процесу у контексті історичної ретроспективи [2, с. 13].

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Діяльність позашкільних закладів спортивного профілю в Україні досліджували А. Бондар, Г. Дембровська, К. Жуковинський, А. Івешеш, О. Красницька, О. Логвиненко, М. Тomanek, О. Чигирин та ін. Автори наголошують на тому, що дитячо-юнацький спорт відіграє особливу роль у житті суспільства та окремої дитини, бо спортивна

діяльність забезпечує розвиток фізичних здібностей вихованців, створює необхідні умови для повноцінного оздоровлення, загартування, змістовного відпочинку і дозвілля, занять фізичною культурою і спортом, підготовки спортивного резерву для збірних команд України, набуття навичок здорового способу життя [1]. Попри значну увагу вчених, питання фізичного виховання дітей та молоді в системі позашкільних закладів потребує подальшого вивчення.

Мета статті – здійснити аналіз досліджень українських учених, які стосуються проблеми фізичного виховання дітей та молоді в системі позашкільних закладів; виокремити ключові аспекти вивчення проблем у сучасній теорії наукового знання.

Виклад основного матеріалу дослідження.

На сучасному етапі значно зріс інтерес науковців як до проблеми фізичного виховання дітей та молоді, так і до особливостей функціонування окремих навчальних закладів спортивного профілю в Україні.

Велику пізнавальну цінність має дисертація О. Логвиненка «Виховання фізичної культури учнів 5–9 класів у позакласній діяльності загальноосвітньої школи» [5]. Теоретичне значення дослідження полягає у загальнопедагогічному розвитку наукових основ фізичного виховання, розкритті його на засадах культурологічного підходу у позакласній діяльності; обґрунтуванні фізичної культури учня як інтегрованої особистісної властивості, частини його індивідуальної загальної культури; розкритті змісту фізичної культури учня у віковому аспекті (5–9 класи), розробці критеріїв та технології визначення її рівнів; обґрунтуванні ролі, змісту функцій і методичних аспектів виховання фізичної культури учнів 5–9 класів у діяльності класного керівника.

У дисертаційному дослідженні О. Чигирин «Культурно-просвітня діяльність як засіб адаптації дітей в інтернатних закладах спортивного профілю» [7] вказується на важливості інтернатних закладів спортивного профілю, адже навчально-виховний процес у цих закладах протягом дня чергується зі спортивними тренуваннями, у результаті чого вихованці мають поєднувати спортивно-тренувальну діяльність із успішним засвоєнням навчальної програми, швидко переключатися з розумової діяльності на фізичну і навпаки: «унаслідок цього іноді вивчення навчального матеріалу відбувається на фоні втоми, результатом чого є зниження якості його засвоєння» [7, с. 85]. О. Чигирин підкреслює, що вступ дитини до ліцею спортивного профілю, збігаючись у часі з віковою кризою розвитку, є переломним моментом її соціалізації і випробуванням адаптаційних можливостей. У підлітків якраз відбувається докорінна перебудова організму, інтенсивне формування особистості, накопичення моральних та інтелектуальних сил, різке зростання інтересу до особистого «Я», прагнення пізнати себе, свої можливості, сили, здібності. Тому в цей час одним з основних мотивів до занять спортом, вважає

О. Чигирин, є бажання стати фізично сильним і вольовим [7].

У дисертації Г. Дембровської «Розвиток позашкільних закладів спортивного профілю в Україні (50–70 рр. XX століття)» [2] здійснено цілісний аналіз проблеми фізичного виховання дітей та молоді в системі позашкільних закладів у 50–70 рр. XX століття. Висвітлено фундаментальні етапи розвитку фізичного виховання серед учнівської молоді у школах і позашкільних закладах як історико-педагогічна проблема. Аналіз історії розвитку українського шкільництва в цілому і позашкільних закладів освіти, зокрема, дозволив стверджувати, що фізичному вихованню на кожному етапі розвитку суспільства були властиві свій зміст, форми і методи, детерміновані соціальними, економічними, політичними, соціокультурними передумовами.

У роботі показано генезу становлення фізичного виховання, розвиток фізичної культури та спорту через висвітлення діяльності навчальних закладів позашкільного профілю у контексті розвитку шкільництва в Україні в означені хронологічних межах. Визначено основні напрями, зміст і форми спортивної роботи в загальній системі позашкільної освіти в Україні в 50–70 рр. XX століття; виокремлено особливості освітньо-педагогічної діяльності з реалізації завдань фізичного виховання в позашкільних навчальних закладах загального і профільного типу; розкрито та проаналізовано стан та особливості організації навчально-виховного процесу в позашкільних закладах спортивного профілю досліджуваного періоду [2, с. 2–3].

У статійній публікації А. Івегеш «Особливості освітньої діяльності навчальних закладів спортивного профілю України» [3] розглянуто особливості діяльності спеціалізованих навчальних закладів спортивного профілю України в сучасних умовах, зумовлених ключовими завданнями навчально-виховного процесу, що спрямовані на формування фізично та психічно здорової особистості, яка прагне досягати значних результатів у спортивній діяльності, а також набувати нових загальноосвітніх знань щодо різних галузей науки. Проведено загальний огляд функціонування спеціалізованих навчальних закладів спортивного профілю в Україні. Визначено їхні специфічні особливості, які зумовлені періодом створення установ, навчальними планами, що у них використовуються, методичним забезпеченням, викладацьким складом. Здійснено теоретико-методичний аналіз умов організації та реалізації навчально-виховного процесу і спортивно-тренувальної діяльності в інтернатних закладах спортивного профілю, узагальнено особливості адаптації вихованців до умов інтернатного закладу, охарактеризовано особливості середовища інтернатного закладу спортивного профілю. Вказано, що дитячо-юнацький спорт відіграє значну роль у житті суспільства загалом та кожної людини зокрема, оскільки спортивна діяльність забезпечує розвиток фізичних здібностей вихованців, сприяє створенню необхідних умов для їхнього повноцінного навчання, виховання,

оздоровлення та відпочинку. У навчальних закладах спортивного профілю здобувачі освіти не лише набувають певних знань, а ще й виробляють власні навички дотримання найважливіших принципів здорового способу життя, що позитивно впливає на формування свідомого суспільства, яке дбає про своє здоров'я, а також про стан навколишнього природного середовища. Доведено, що перевага спортивно-тренувальної діяльності в інтерактивних навчальних закладах спортивного профілю призводить до зміни системи цінностей вихованців.

У результаті теоретико-методичного аналізу наукової літератури і практики діяльності навчальних закладів спортивного профілю А. Івегеш було визначено особливості освітнього середовища цього типу навчального закладу: специфічні умови життєдіяльності вихованців інтернатного закладу спортивного профілю; домінування спортивно-тренувальної діяльності в інтернатному закладі спортивного профілю; вплив виду спорту та спортивних результатів на формування особистісних якостей; специфіка навчально-виховного процесу інтернатного закладу спортивного профілю [3, с. 82].

У публікації О. Красницької «Середовище інтернатного закладу спортивного профілю деприваційний аспект [4] знаходимо інформацію, що підготовка спортсменів у навчальних спортивних закладах, затверджуються спільним наказом Міністерства освіти і науки України та Міністерства України у справах сім'ї, молоді та спорту. Основні завдання навчальних спортивних закладів: пошук і відбір спортивно обдарованих дітей та молоді; організація інтенсивного й високоефективного навчально-тренувального процесу, забезпечення участі дітей у змаганнях; створення вихованцями сприятливих умов для поєднання інтенсивних тренувань із навчанням, відпочинком, відновленням сил і енергії; підготовка спортсменів, які здатні успішно виступати на змаганнях; реалізація системи неперервної та ступеневої освіти для обдарованих і висококваліфікованих спортсменів; проведення профорієнтаційної роботи зі спортивною молоддю. Для реалізації своїх основних завдань навчальні спортивні заклади організовують з учнями та студентами навчально-тренувальні заняття відповідно до типових навчальних планів із видів спорту, які затверджуються Міністерством освіти і науки України та Міністерством України у справах сім'ї, молоді та спорту, проводять навчально-тренувальні збори, беруть участь у централізованих навчально-тренувальних зборах збірних команд України різних вікових груп, всеукраїнських і міжнародних змаганнях, у тому числі й за кордоном, створюють спортивно-оздоровчі табори. Учнівський склад загальноосвітніх спеціалізованих навчальних спортивних закладів комплектується зі спортивно обдарованих дітей, підлітків, які проживають переважно в цьому регіоні та пройшли попередню підготовку в дитячо-юнацьких спортивних школах (ДЮСШ). Усі питання прийому до навчальних спортивних закладів вирішує приймальна комісія закладу, до складу якої входять

провідні фахівці території, на якій розміщено заклад [4].

О. Красницька вказує, що поведінка вихованців інтернатних закладів спортивного профілю обумовлена специфікою підготовки спортсменів у різноманітних видах спорту. Кожен вид спорту має свої характерні особливості й висуває до вихованців конкретні вимоги. В індивідуальних видах спорту спортсмен несе відповідальність за свій результат самостійно. Для тих учнів, які займаються командними видами спорту, складається дещо інша ситуація, адже вільний час спортсмена залежить від розкладу тренувань команди, від'їзду на навчально-тренувальні збори, частоти змагань, де кожен спортсмен несе відповідальність за успішний виступ і досягнення результату командою [4].

Висновки та перспективи подальших розвідок напрямку. Отже, сучасні учні одностайні в тому, що позашкільна освіта, позашкільні заклади різного типу є невід'ємною складовою реалізації державної освітньої політики і сприяють всебічному, гармонійному розвитку особистості.

Проблема узагальнювального аналізу діяльності спеціалізованих навчальних закладів спортивного профілю є на сьогодні вкрай актуальною. Нагромадження відповідного фактологічного матеріалу, ступінь зрілості цього питання дають змогу виважено й науково обгрунтовано охарактеризувати особливості, тенденції розвитку й розкрити подальші перспективні шляхи функціонування цих закладів спортивного профілю в сучасних умовах [3, с. 82].

Встановлено, що цілісна історія розвитку фізичного виховання дітей та молоді в системі позашкільних закладів ще належно не висвітлена в історіографії. Подальшого розвитку набули аналіз і систематизація досліджень з даної проблеми.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Бондар А., Томанек М. Менеджмент позашкільних навчальних закладів фізкультурно-спортивного напрямку: монографія. Бидгощ: Товариство наукової мережі спортивного права, 2018. 156 с.
2. Дембровська Г. М. Розвиток позашкільних закладів спортивного профілю в Україні (50–70 рр. XX століття). Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису. 2017. 331 с.
3. Івегеш А. В. Особливості освітньої діяльності навчальних закладів спортивного профілю України. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова*. С. 78–83. URL: <https://www.chasopys.ps.npu.kiev.ua/archive/78/19.pdf>
4. Красницька О. Середовище інтернатного закладу спортивного профілю деприваційний аспект. *Актуальні питання гуманітарних наук* : міжвузівський зб. наук. пр. / редкол.: В. Ільницький, А. Душний, І. Зимомря. Дрогобич : Посвіт, 2016. Вип. 15. С. 371–378.
5. Логвиненко О. Б. Виховання фізичної культури учнів 5–9 класів у позакласній діяльності загальноосвітньої школи : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.07. Дрогобич, 2005.
6. Філоненко О. В. Фізичний розвиток учнів як педагогічна проблема. *Наукові записки*. Серія: Педагогічні науки. Кропивницький, 2023. Вип. 209. С. 123–128.
7. Чигирин О. Г. Культурно-просвітня діяльність як засіб адаптації дітей в інтернатних закладах спортивного профілю : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.06. Київ, 2007. 229 с.

REFERENCES

1. Bondar, A., Tomanek, M. (2018). *Management of out-of-school sports facilities*. Białystok: Towarzystwo naukowe sieci sportowego prawa, 2018. 156 p.

napryamu [Management of extracurricular educational institutions of physical culture and sports: monohrafiya]. Bydshoshch : Tovarystvo naukovoyi merezhi sportyvnogo prava. 156 s. [in Ukrainian]

2. Dembrovs'ka, H. M. (2017). Rozvytok pozashkil'nykh zakladiv sportyvnogo profilyu v Ukraini (50–70 rr. XXstolittya) [Development of extracurricular sports institutions in Ukraine (50s–70s of the 20th century)]. Kvalifikatsiyna naukova pratsya na pravakh rukopysu. 331 s. [in Ukrainian]

3. Ivehesh, A. V. Osoblyvosti osvith'nyi diyal'nosti navchal'nykh zakladiv sportyvnogo profilyu Ukrainy [Peculiarities of the educational activity of educational institutions of the sports profile of Ukraine]. Naukovyy chasopys NPU imeni M. P. Drahomanova. S. 78–83. URL: <https://www.chasopys.ps.npu.kiev.ua/archive/78/19.pdf> [in Ukrainian]

4. Krasnyts'ka, O. (2016). Seredovyshche internatnoho zakladu sportyvnogo profilyu deprivatsiynny aspekt. [Aktual'ni pytannya humanitarnykh nauk]: mizhvuzivs'kyi zb. nauk. pr. / redkol.: V. Il'nyts'kyu, A. Dushnyu, I. Zymomya. Drohobych : Posvit. Vyp. 15. S. 371–378. [in Ukrainian]

5. Lohvynenko, O. B. (2005). Vykhovannya fizychnoyi kul'tury uchniv 5–9 klasiv u pozaklasnyi diyal'nosti zahal'noosvith'nyi shkoly [Education of physical culture of students of grades 5–9 in extracurricular activities of a comprehensive school]: dys. ... kand. nauk : 13.00.07. Drohobych. [in Ukrainian]

6. Krasnytska, O. (2016). Deprivation aspect of the environment of a residential institution of a sports profile [Deprivation aspect of the environment of a residential institution of a sports profile]. Current issues of humanitarian sciences: interuniversity coll. of science pr. / editor: V. Il'nytskyi,

A. Dushnyi, I. Zymomya. Drohobych: Posvit. Vol. 15. P. 371–378. [in Ukrainian]

7. Logvynenko, O. B. (2005). Education of physical culture of students of grades 5–9 in extracurricular activities of a comprehensive school [Education of physical culture of students of grades 5–9 in extracurricular activities of a comprehensive school]: diss. ... candidate sciences: 13.00.07. Drohobych. [in Ukrainian]

8. Filonenko, O. V. (2023). Fizychnyy rozvytok uchniv yak pedahohichna problema [Physical development of students as a pedagogical problem]. Naukovi zapysky. Seriya: Pedahohichni nauky. Kropyvnyts'kyu. Vyp. 209. S. 123–128. [in Ukrainian]

9. Chyhyryn, O. H. (2007). Kul'turno-prosvitnya diyal'nist' yak zasib adaptatsiyni ditey v internatnykh zakladakh sportyvnogo profilyu [Cultural and educational activity as a means of adaptation of children in boarding schools of a sports profile]: dys. ... kand. ped. nauk : 13.00.06. Kyiv. 229 s. [in Ukrainian]

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

КОШЛЯК Михайло Анатолійович – кандидат педагогічних наук, Президент Федерації дзюдо України.

Наукові інтереси: теорія і практика фізичного виховання в Україні у XX – на початку XXI століття.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

KOSHLYAK Mykhailo Anatoliyovych – Ph. D. in Pedagogy, President of the Judo Federation of Ukraine.

Scientific interests: theory and practice of physical education in Ukraine in the 20th – at the beginning of the 21st century.

Стаття надійшла до редакції 04.02.2024 р.

УДК 378.14

DOI: 10.36550/2415-7988-2024-1-213-335-339

ТОРЧИНСЬКА Тамара Анатоліївна –

кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри фахових методик та інноваційних технологій у початковій школі

Уманського державного педагогічного університету

імені Павла Тичини

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5395-687X>

e-mail: fakam110@ukr.net

ПІДГОТОВКА ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ДО РОБОТИ НАД ФРАЗЕОЛОГІЗМАМИ З МЕТОЮ ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ СПІЛКУВАННЯ УЧНІВ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ

У статті розкрито особливості підготовки здобувачів вищої освіти до роботи над фразеологізмами з метою формування культури спілкування учнів молодшого шкільного віку.

Ефективність навчання фразеології майбутніми фахівцями початкової освіти залежить від доцільного використання методів, прийомів, засобів навчання, правильного вибору їх. Успішність роботи з фразеологізмами залежить від раціонального використання вчителем початкової школи активних форм організації навчальної діяльності учнів (індивідуальної, парної, групової), ефективних способів співпраці вчителя й учнів (розповідь, обмін думками, спостереження за мовними явищами, виконання практичних завдань і вправ), прийомів роботи з фразеологічним матеріалом з урахуванням дій, необхідних для формування мовленнєвих навичок (аудіювання, читання, вимова, запам'ятовування, читання, написання фразеологізмів; зв'язок між стійкими сполученнями слів із дійсністю; уживання їх в усному та писемному мовленні з пошуком у мові відповідників).

Грунтовна підготовка здобувачів вищої освіти до роботи над фразеологізмами є важливою передумовою формування культури спілкування учнів молодшого шкільного віку. Вчителю початкової школи потрібно вміти влучно використовувати фразеологічні одиниці у своєму мовленні, фахово передати свої знання і навички учням у межах початкової школи.

Використання сучасних педагогічних технологій у поєднанні із традиційними методами та прийомами навчання забезпечить ідеальну основу для вивчення фразеологічного матеріалу у закладах вищої освіти. Саме застосування різних форм і технологій навчання надасть можливість більш ґрунтовно ознайомитись із теоретичним матеріалом і опанувати його, дібрати ефективні методи саме для вивчення конкретної теми, а також застосувати ті прийоми роботи та засоби навчання, які будуть відповідати рівневі знань студентів.

Перспективи подальших розвідок напряму вбачаємо у пошуку таких педагогічних технологій, які сприятимуть ефективній професійній мовній підготовці майбутніх учителів початкової школи.

Ключові слова: професійна підготовка, здобувачі вищої освіти, фразеологізми, учні молодшого шкільного віку.